

ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

Országgyűlési Hivatala

Irományszám: T/2206

Érkezett: 2008. SZEPT. 10.

Önálló képviselői indítvány

2008. évi ... törvény

a családon belüli erőszak miatt alkalmazható távoltartásról

Az Országgyűlés az élethez, testi épséghez és méltósághoz minden embert megillető alapvető emberi jogok védelmében, összhangban a nemzetközi egyezményekkel és az Alkotmánnyal, a családon belüli erőszak visszaszorítása érdekében az alábbi törvényt alkotja:

I. Fejezet

Értelmező rendelkezések

1. §

(1) E törvény alkalmazásában családon belüli erőszak a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 685. §-ának b) pontja szerinti hozzátartozó, volt házastárs vagy volt élettárs, gyámság vagy gondnokság alá tartozó személy, vagy közös háztartásban rendszeresen illetve időszakonként együttélő más személy, együttélés nélkül bensőséges kapcsolatban álló személy e kapcsolat fennállása alatt vagy az ilyen kapcsolat megszakadása után, (a továbbiakban együtt: bántalmazott) sérelmére, a vele ilyen kapcsolatban álló személy vagy bensőséges kapcsolat kialakítására törekvő, de a másik fél részéről elutasított személy (a továbbiakban: bántalmazó) részéről megvalósuló

- a) tetteges bántalmazás, vagy azzal való fenyegetés,
- b) nemi önrendelkezési jog megsértése, így különösen a közösülésre vagy fajtalanságra kényszerítés, illetve ezzel való fenyegetés,
- c) a b) pontban megjelölt eseteken kívül, erőszakkal, vagy fenyegetéssel arra való kényszerítés, hogy a bántalmazott valamit tegyen, ne tegyen vagy eltűnjön,
- d) személyi szabadságtól való megfosztás,
- e) a mindennapi biztonságos életvitelben való tartós, rendszeres vagy súlyos zavarás (zaklatás),
- f) az emberi méltóság vagy becsület rendszeres illetve súlyos megsértése,

g) a közös- vagy különvagyon körébe tartozó gazdasági javakhoz való hozzáférés jogellenes korlátozása vagy megakadályozása.

(2) Az (1) bekezdés a)-c) pontja alkalmazásában fenyegetés az olyan súlyos hátrány kilátásba helyezése, amely alkalmas a bántalmazott megfélemlítésére vagy félelemben tartására.

(3) Az (1) bekezdés c) pontja alkalmazásában az erőszak irányulhat a bántalmazottra vagy rá tekintettel másra, továbbá megvalósulhat dolog megsemmisítésével vagy megrongálásával, illetve állat bántalmazásával.

(4) E törvény alkalmazásában zaklatás különösen

a) más életének rendszeres, tartós vagy súlyos megzavarása, különösen kommunikációs, telekommunikációs vagy egyéb adatátviteli eszköz útján,

b) a személy akarata ellenére a zaklató által személyesen vagy más személyen keresztül történő kapcsolatteremtési kísérlet,

c) a zaklatott személlyel szemben alaptalan hatósági eljárások indítása,

d) a zaklatott személy személyes adataival való visszaélés.

(5) E törvény rendelkezéseit a nagykorú, cselekvőképes vagy korlátozottan cselekvőképes bántalmazókra kell alkalmazni.

II. Fejezet

Ideiglenes távoltartó határozat

Általános rendelkezések

2. §

(1) Ideiglenes távoltartó határozat meghozatalának akkor van helye, ha a bántalmazó magatartása vagy életvitele alapján meglapozottan feltehető, hogy a bántalmazó a jövőben családon belüli erőszaknak minősülő magatartást fog tanúsítani.

(2) Az ideiglenes távoltartó határozat olyan közigazgatási határozat, amelynek alapján a bántalmazó köteles a bántalmazottal közösen használt ingatlant, ha ilyen van, - a használat jogcímétől függetlenül - elhagyni, és oda az ideiglenes távoltartó határozatban meghatározott ideig nem térhet vissza; köteles továbbá magát távol tartani a bántalmazottól, illetve a határozatban megjelölt más személytől, e személy vagy személyek lakó- és munkahelyétől, az e személy által látogatott nevelési és nevelési-oktatási intézménytől, gyógykezelés céljából rendszeresen látogatott egészségügyi intézménytől, vallásgyakorlása során rendszeresen látogatott épülettől, általa rendszeresen látogatott egyéb intézménytől.

(3) A bántalmazónak tilos közvetve vagy közvetlenül (telefonon, levélben, vagy más módon) a bántalmazottat, illetve a határozatban megjelölt más személyt zaklatni vagy zavarni. Ezeket a tilalmakat és kötelezettségeket a határozatban együttesen és külön-külön is elő lehet írni.

(4) Az ideiglenes távoltartó határozat a bántalmazó más jogszabály alapján fennálló tartási, valamint a közös lakás fenntartására vonatkozó fizetési kötelezettségeit nem érinti.

(5) Az ideiglenes távoltartó határozat a távoltartás időtartamát tíz napban állapíthatja meg, amely kérelemre vagy hivatalból további legfeljebb húsz nappal meghosszabbítható, ha a bántalmazó magatartása vagy életvitele alapján a családon belüli erőszak folytatásának veszélye megalapozottan feltehető. Az ideiglenes távoltartás meghosszabbított időtartama nem haladhatja meg a harminc napot. Abban az esetben, ha a bántalmazott az ideiglenes távoltartó határozat időtartama alatt távoltartó határozatra vonatkozó kérelmet terjesztett elő a bíróságon, akkor az ideiglenes távoltartó határozat hatálya automatikusan meghosszabbodik a bíróság első fokú határozatának a bántalmazott számára történő kézbesítéséig. Ilyen esetben a távoltartó határozat meghozatalára irányuló kérelemről a bíróság haladéktalanul értesíti a rendőrséget.

(6) Ugyanazon bántalmazóval szemben ugyanaz a bántalmazott csak akkor kérheti újból ideiglenes távoltartó határozat meghozatalát, ha a bántalmazó az ebben a törvényben meghatározott feltételeket ismételten, újból megvalósítja.

(7) Az ideiglenes távoltartó határozat hatálya alatt álló bántalmazó elhelyezéséről maga köteles gondoskodni. Ha a bántalmazó az elhelyezéséről nem tud gondoskodni, akkor a hajléktalan személyeket ellátó intézmények szolgáltatásait veheti igénybe.

3. §

(1) A családon belüli erőszak miatti ideiglenes távoltartó határozattal kapcsolatos eljárásra a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) rendelkezéseit kell alkalmazni.

(2) Az eljárás a rendőrség hatáskörébe tartozik. A rendőrség szerveinek hatáskörét és illetékességét külön jogszabály állapítja meg.

(3) A rendőrség az 1. §-ban meghatározott családon belüli erőszak miatt, a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény szerinti igazoltatás, fokozott ellenőrzés, ruházat, csomag és jármű átvizsgálása, elfogás, előállítás, valamint magánlakásban és közterületnek nem minősülő egyéb helyen történő intézkedés (a továbbiakban: helyszíni intézkedés) során külön jogszabályban rendszeresített formanyomtatvány kitöltésével ideiglenes távoltartó határozatot hoz, ha az élet, testi épség, vagyonbiztonság azonnali védelme ezt indokolja, vagy ha a családon belüli erőszakkal összefüggésbe hozható bűncselekmény illetve szabálysértés gyanúja merül fel, de büntetőeljárási vagy szabálysértési kényszerintézkedés alkalmazása nem indokolt.

(4) Ha a bántalmazóval szemben helyszíni intézkedés során bűnügyi vagy szabálysértési őrizet elrendelésére került sor olyan cselekmény miatt, ami családon belüli erőszakot is megvalósít, de a bántalmazó előzetes letartóztatását nem rendelték el, illetőleg a bíróság nem szabott ki elzárás büntetést, a bántalmazó szabadon bocsátásával egyidejűleg a rendőrség dönt az ideiglenes távoltartó határozat kérdésében is.

(5) Ideiglenes távoltartó határozatot hozhat a rendőrség helyszíni intézkedés nélkül is, ha családon belüli erőszakra vonatkozó tény, körülményt észlel, vagy hoznak tudomására.

Az elintézési határidő

4. §

(1) Az érdemi határozatot - ha a tényállás tisztázott és e törvény másként nem rendelkezik - a helyszínen, vagy a kérelem előterjesztésétől, illetve az eljárás hivatalból történt megindításától számított huszonnégy órán belül kell meghozni.

(2) Ha családon belüli erőszak miatt helyszíni intézkedésre került sor, és a tényállás tisztázásához további eljárási cselekmény szükséges, azt negyvennyolc órán belül le kell folytatni, és a határozatot meg kell hozni.

(3) A (2) bekezdés esetén kívül a rendőri szerv vezetője az elintézési határidőt a tényállás tisztázása miatt hetvenkét órával meghosszabbíthatja.

(4) Az elintézési határidő meghosszabbítása esetén külön-külön a bántalmazót és a bántalmazottat is meg kell hallgatni. A fél meghallgatása csak akkor mellőzhető, ha tartózkodási helye ismeretlen, vagy a meghallgatásra kitézött határnapon nem jelenik meg.

A határozat

5. §

Az ideiglenes távoltartó határozat rendelkező részének a Ket. 72. §-a (1) bekezdésének d) pontjában foglaltakon kívül tartalmaznia kell:

a) a rendőri szerv döntését arról, hogy a bántalmazó köteles a bántalmazottal közösen használt ingatlant - amennyiben ilyen van - elhagyni, és oda az ideiglenes távoltartó határozat hatálya alatt nem térhet vissza,

b) amennyiben van közösen használt lakás, a közösen használt lakás címét,

c) a rendőri szerv döntését arról, hogy a bántalmazó köteles magát távol tartani a bántalmazottól, illetve a határozatban megjelölt más személytől, e személy vagy személyek lakó- és munkahelyétől, az e személy által látogatott nevelési és nevelési-oktatási intézménytől, gyógykezelés céljából rendszeresen látogatott egészségügyi intézménytől, vallásgyakorlása során rendszeresen látogatott épülettől, általa rendszeresen látogatott egyéb intézménytől,

d) a rendőri szerv döntését arról, hogy a bántalmazónak tilos közvetve vagy közvetlenül (telefonon, levélben, vagy más módon) a bántalmazottat illetve rá tekintettel harmadik személyt zaklatni vagy zavarni,

e) a rendőri szerv figyelmeztetését arról, hogy a bántalmazónak tilos a bántalmazott vagy a határozatban megjelölt más személy ellen bűncselekményt vagy szabálysértést elkövetni, illetve tilos ezek elkövetésével fenyegetni,

f) annak megállapítását, hogy a bántalmazó szülő szülői felügyeleti joga illetve a kiskorú gyermekével való kapcsolattartási joga szünetel,

g) rendelkezést a határozat azonnali végrehajthatóságáról, a végrehajtás módjáról, a foganatosítás rendjéről,

h) figyelmeztetést arról, hogy az ideiglenes távoltartó határozat a bántalmazó más jogszabály alapján fennálló tartási, valamint a közös lakás fenntartására vonatkozó fizetési kötelezettségeit nem érinti,

i) figyelmeztetést arról, hogy a távoltartó határozatban előírt kötelezettségek megszegése szabálysértést valósít meg.

A határozat közlése

6. §

(1) Az érdemi határozatot a bántalmazóval és a bántalmazottal a helyszíni intézkedés során kell közölni, és azt részükre át kell adni. Ha a határozat közlése akadályba ütközik, vagy a rendőrség a határozatot nem helyszíni intézkedés során hozta, azt a bántalmazó részére az általa megjelölt címre kell kézbesíteni. Ennek hiányában a távoltartásra kötelezett a határozatot a rendőri szervnél veheti át.

(2) Ha a távoltartásra kötelezett a határozatot a rendőri szervnél nem veszi át, a határozatot a meghozatalát követő harmadik napon közöltnek kell tekinteni. E határidő elmulasztása ellen a Ket.-ben meghatározottak szerint igazolásnak van helye.

(3) A rendőrség az érdemi határozatot megküldi egyrészt a bántalmazott kérésére, illetve beleegyezésével az illetékes családsegítő szolgálatnak, másrészt a gyermekjóléti szolgálatnak abban az esetben, ha a bántalmazott háztartásában kiskorú él. Ha a bántalmazott gyámság vagy gondnokság alá tartozó személy, a rendőrség az érdemi határozatot a gyámolt vagy gondnokolt állandó lakóhelye szerinti gyámhivatalnak is megküldi.

(4) A rendőrség értesítése alapján a távoltartó határozat meghozatalát követő huszonnégy órán belül a családsegítő szolgálat, együtt élő kiskorú családtag esetében a gyermekjóléti szolgálat köteles a bántalmazottat valamint a bántalmazót felkeresni és vele segítő kapcsolatot kezdeményezni, illetve a kiskorút veszélyeztető helyzet megszüntetésében intézkedni.

Fellebbezés

7. §

Az ügy érdemében hozott első fokú határozat ellen fellebbezésnek nincs helye.

Felvilágosítás

8. §

A rendőrség a Ket. 5. §-ának (2) bekezdésében írt rendelkezésen túl az eljárás megindításakor köteles a bántalmazó részére felvilágosítást adni a bírósági távoltartó határozat iránti kérelem benyújtásának lehetőségéről, az erre vonatkozó szabályokról, a szociális és jogi segítségnyújtó szervekről és intézményekről, valamint a civil segítő szervezetekről, továbbá a rendelkezésre álló pénzügyi segítségnyújtási lehetőségekről.

Az ideiglenes távoltartó határozat bírósági felülvizsgálata

9. §

(1) Akire a közigazgatási határozat rendelkezést tartalmaz, jogszabálysértésre hivatkozva az érdemi döntés felülvizsgálatát a határozat közlésétől számított három napon belül kérheti a határozatot hozó rendőrség székhelye szerint illetékes helyi bíróságtól. A kérelemhez csatolni kell a rendőrség határozatát.

(2) A kérelem benyújtásának a távoltartó határozat végrehajtására nincs halasztó hatálya, azonban a bíróság a határozat végrehajtását felfüggesztheti.

(3) A bíróság a kérelemről annak beérkezésétől számított három munkanapon belül, nemperes eljárásban, szükség esetén a bántalmazó és a bántalmazott meghallgatása után határoz. Jogszabálysértés esetén a kérelemnek helyt ad és a rendőrség határozatát hatályon kívül helyezi, ellenkező esetben a kérelmet elutasítja. Ha az eljárás nemperes jellegéből más nem következik, a bírósági eljárásban a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény szabályait kell megfelelően alkalmazni.

(4) A bíróság határozata ellen nincs helye jogorvoslatnak.

III. Fejezet

Távoltartó határozat

I. Cím

Közös szabályok

10. §

(1) A távoltartó határozat a bántalmazó mozgási szabadságát és a lakóhely szabad megválasztásának jogát átmenetileg korlátozó bírósági határozat. A távoltartó határozat alapján a bántalmazó köteles a bántalmazottal közösen használt ingatlant, ha ilyen van - a

használat jogcímétől függetlenül - elhagyni, és oda a távoltartó határozatban meghatározott ideig nem térhet vissza; köteles továbbá magát távol tartani a bántalmazottól, illetve a határozatban megjelölt más személytől, e személy vagy személyek lakó- és munkahelyétől, az e személy által látogatott nevelési és nevelési-oktatási intézménytől, gyógykezelés céljából rendszeresen látogatott egészségügyi intézménytől, vallásgyakorlása során rendszeresen látogatott épülettől, általa rendszeresen látogatott egyéb intézménytől.

(2) A bántalmazónak tilos közvetlenül (telefonon, levélben, vagy más módon) vagy közvetve a bántalmazottat, illetve a határozatban megjelölt más személyt zaklatni vagy zavarni.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben meghatározott tilalmakat és kötelezettségeket a határozatban a bíróság együttesen és külön-külön is előírhatja.

(4) Az (1)-(2) bekezdésben meghatározott tilalmak és kötelezettségek területi hatályának meghatározásakor a bíróság nem tilthatja el a bántalmazót a munkavégzésének (tanulmányainak) helyétől és a vallás gyakorlása során egyébként rendszeresen látogatott vallási szertartás végzésére szolgáló épületétől akkor sem, ha az megegyezik a bántalmazott vagy a határozatban megjelölt más személy által látogatott azonos helyvel vagy épülettel.

11. §

(1) Távoltartás elrendelésére a bántalmazott és a bántalmazó közötti, a családon belüli erőszak miatt indult, vagy a családon belüli erőszakkal közvetlenül összefüggésbe hozható polgári peres eljárásban, vagy a családon belüli erőszakkal közvetlenül összefüggésbe hozható büntetőeljárásban van lehetőség.

(2) Ha egymással párhuzamosan több különböző eljárás indul, vagy egymással párhuzamosan több különböző eljárás van folyamatban, és az eljárások között polgári peres eljárás is van, a távoltartás iránti kereseti kérelmet polgári peres eljárásban kell elbírálni.

(3) Amennyiben nincs a családon belüli erőszak miatt indult polgári peres eljárás, illetve a családon belüli erőszakkal közvetlenül összefüggésbe hozható polgári peres vagy büntetőeljárás, a bántalmazott akkor is kérheti távoltartó határozat meghozatalát polgári peres eljárásban, ha a rendőrség korábban ideiglenes távoltartó határozatot hozott.

(4) E § alkalmazásában a családon belüli erőszakkal közvetlenül összefüggésbe hozható polgári peres eljáráson a házassági pert, a gyermekelhelyezési pert, a lakáshasználat rendezése iránti pert, a szülői felügyelet megszüntetése iránti pert, a kapcsolattartás megváltoztatása iránti pert és a birtokháborítási pert kell érteni, amely perekben a távoltartás elrendelésének kérelemre vagy hivatalból van helye.

(5) A bíróság a távoltartás időtartamát legalább két, legfeljebb három hónapban állapíthatja meg, amely időtartam három hónappal meghosszabbítható, feltéve, hogy az eljárás jogerősen még nem fejeződött be.

12. §

(1) A bíróság az érdemi határozatot megküldi egyrészt a bántalmazott kérésére, illetve beleegyezésével az illetékes családsegítő szolgálatnak, másrészt a gyermekjóléti szolgálatnak abban az esetben, ha a bántalmazott háztartásában kiskorú él.

(2) A távoltartó határozat hatálya alatt álló bántalmazó elhelyezéséről maga köteles gondoskodni. Ha a bántalmazó az elhelyezéséről nem tud gondoskodni, akkor a hajléktalan személyeket ellátó intézmények szolgáltatásait veheti igénybe.

(3) Ha a távoltartást a bíróság elrendeli, a bántalmazónak a határozat közlésétől számított három napon belül be kell jelentenie a rendőrségen a távoltartó határozattal nem érintett tartózkodási helyét.

II. Cím

Távoltartó határozat a polgári perben

Általános szabályok

13. §

(1) A 11. § (4) bekezdésében meghatározott, a bántalmazó és a bántalmazott között folyamatban lévő perben a bántalmazott távoltartás elrendelése iránti kereseti (vizontkereseti) kérelmet az első fokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig terjeszthet elő. A kereseti (vizontkereseti) kérelem előterjesztésére az ügyész is jogosult.

(2) A bántalmazó ellen más által indított gyermekelhelyezési, illetve szülői felügyelet megszüntetése iránti perben a bántalmazott beavatkozóként kérheti a távoltartás elrendelését.

(3) A 11. § (4) bekezdésében felsorolt perekben a bíróság indokolt esetben az erre irányuló kereseti (vizontkereseti) kérelem hiányában hivatalból is határozhat a távoltartás elrendeléséről.

14. §

(1) A 11. § (3) bekezdésében meghatározott esetben a bántalmazott a bíróságtól a jogerős ideiglenes távoltartó határozat meghozatalát követő kilencven napon belül távoltartó határozat meghozatalát kérheti. A kereset előterjesztésére az ügyész is jogosult.

(2) A pert a bántalmazó ellen kell megindítani.

A távoltartásra irányuló perek közös szabályai

15. §

(1) A 13. § és a 14. § alapján indított perre - ha e törvény eltérően nem rendelkezik - a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény általános szabályai az irányadók.

(2) A bíróság a perben soron kívül jár el, és a távoltartásról a kereset (vizontkereset) benyújtásától számított harminc napon belül dönt. A távoltartásra vonatkozó kereseti (vizontkereseti) kérelemmel kapcsolatban felfüggesztésnek és szünetelésnek nincs helye.

(3) A bíróság a perben a feleket személyesen meghallgathatja. Ha a bíróság meghallgatást rendel el, azt felenként külön-külön, nem azonos határnapon végzi.

(4) A bíróság az általa szükségesnek tartott bizonyítást hivatalból is elrendelheti.

16. §

(1) A bíróság a távoltartást a perben ideiglenes intézkedéssel is elrendelheti.

(2) Ha a bántalmazó a távoltartás iránti kérelem előterjesztésekor ideiglenes távoltartó határozat hatálya alatt áll, és a bántalmazott a távoltartás iránti kérelmét e határozat meghozatalát követően haladéktalanul előterjeszti, a bíróság a bántalmazott kérelmére vagy hivatalból, három napon belül dönt a távoltartás ideiglenes intézkedéssel történő elrendeléséről.

(3) Ha a bíróság ítéletében (ideiglenes intézkedésében) a távoltartásról határoz, indokolt esetben kérelemre vagy hivatalból a bántalmazott tartásáról, illetve a bántalmazó és a bántalmazott közös kiskorú gyermekének tartásáról is határozhat.

(4) A távoltartás elrendelésére vonatkozó bírósági határozat fellebbezésre tekintet nélkül, előzetesen végrehajtható.

III. Cím

IV. Fejezet

Záró rendelkezések

Felhatalmazás

17. §

Felhatalmazást kap a kormány, hogy az ideiglenes távoltartó határozat kérdésében eljáró rendőri szervek hatáskörét és illetékességét, valamint a helyszíni intézkedés részletes eljárási szabályait rendeletben állapítsa meg.

Módosuló jogszabályok

18. §

(1) A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 282. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

"A házassági per bírósága előtt a keresettel csak az ugyanarra a házasságra vonatkozó más érvénytelenítési vagy bontókeresetet, továbbá a házasfelek gyermekének származására, elhelyezésére és tartására vonatkozó keresetet, távollattartás elrendelése iránti keresetet, valamint a házassági vagyoni jogi keresetet (292. §) lehet összekapcsolni."

(2) A Pp. 302. §-a (1) bekezdésének b) pontja helyébe a következő szöveg lép:

[A szülői felügyelet megszüntetésére irányuló perre a XV. fejezet rendelkezései irányadók a 277. § (2) bekezdése, a 285. §, a 288. § (2) bekezdése és a 289-291. §-ok kivételével és az alábbi eltérésekkel:]

"b) a szülői felügyelet megszüntetésére irányuló kereset - annak bírósága előtt - összekapcsolható az ugyanazon szülő más gyermeke feletti szülői felügyelet megszüntetésére irányuló keresettel, a gyermek elhelyezésére és tartására irányuló keresettel vagy a szülő gondnokság alá helyezésére irányuló keresettel, továbbá távollattartás elrendelése iránti keresettel; más keresetet a szülői felügyelet megszüntetésére irányuló keresettel összekapcsolni nem lehet;"

19. §

(1) A házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény (Csjt.) 91. §-ának (1) bekezdése a következő g) ponttal egészül ki:

[Szünetel a szülői felügyelet,]

"g) ha a szülővel szemben a rendőrség vagy a bíróság a gyermek, illetve a gyermekkel közös háztartásban élő hozzátartozója sérelmére elkövetett cselekmény miatt ideiglenes távollattartó határozatot vagy távollattartó határozatot hozott."

(2) A Csjt. 92. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(2) A szülőnek - kivéve ha a külön jogszabályban meghatározott ideiglenes távollattartó határozat, vagy távollattartó határozat hatálya alatt áll - joga van gyermekével kapcsolatot tartani akkor is, ha szülői felügyeleti joga szünetel."

20. §

(1) Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 33. §-ának (2) bekezdése a következő 32. ponttal egészül ki:

[Egyes alkotmányos jogok érvényesítése, illetőleg kötelezettségek teljesítése, valamint a társadalmi igazságosság előmozdítása érdekében a mellékletben és a külön jogszabályokban meghatározott illetékmentes eljárásokon felül tárgyuknál fogva illetékmentes eljárások:]

"32. a családon belüli erőszak miatt az ideiglenes távollattartó határozat elrendelésére irányuló eljárás;"

(2) Az Itv. 57. §-ának (1) bekezdése a következő r) ponttal egészül ki:

[Illetékmentes a polgári ügyekben:]

"r) a családon belüli erőszak miatt az ideiglenes távollattó határozat tárgyában hozott határozat bírósági felülvizsgálata, valamint a távollattással kapcsolatos perek."

21. §

(1) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) 135. §-ának (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(4) A gyermekjóléti szolgálat, és a települési önkormányzat jegyzője, illetve a gyámhivatal a 15. § (2)-(4) bekezdésben meghatározott ellátások nyújtása, illetve intézkedések alkalmazása során a (2) bekezdésben meghatározott adatokon túl

a) a gyermek, illetve a fiatalok által elkövetett bűncselekményre,

b) a szülő vagy más törvényes képviselő által a gyermek sérelmére elkövetett bűncselekményre,

c) a Ptk. 685.§-ának b) pontja szerinti hozzátartozó, vagy a közös háztartásban rendszeresen vagy időszakonként együttélő más személy által a gyermek sérelmére elkövetett családon belüli erőszak miatt alkalmazható ideiglenes távollattó határozatra vagy távollattó határozatra

vonatkozó adatokat kezelhet."

(2) A Gyvt. 136. §-ának (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

"(5) A gyámhatóság és a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltató tevékenység alkalmazottja és vezetője, a gyermek és az őt nevelő szülő, vagy más törvényes képviselő tartózkodási helyére vonatkozóan megtagadhatja a szülő tájékoztatását, illetve korlátozhatja a szülő iratbetekintési jogát, ha

a) a szülő ellen gyermeke vagy a gyermeket nevelő másik szülő sérelmére elkövetett bűncselekmény miatt büntetőeljárás van folyamatban, annak jogerős befejezéséig,

b) a szülő ellen gyermeke vagy a gyermeket nevelő másik szülő sérelmére elkövetett családon belüli erőszak miatt alkalmazható ideiglenes távollattó határozat vagy távollattó határozat iránti eljárás van folyamatban, a távollattás időtartamáig."

22.§

(1) A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (Be.) 138/A.§ (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) A távollattás elrendeléséről a bíróság az indítvány megtételétől számított három munkanapon belül határoz. A határozatban a bíróság előírhatja, hogy a terhelt meghatározott időközönként a távollattás alapjául szolgáló büntetőeljárást folytató nyomozó hatóságnál jelentkezzék.”

(2) A Be.138/B.§ (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A távoltartást a bíróság hatvantól kilencven napig terjedő időtartamra rendelheti el, mely legfeljebb kilencven nappal meghosszabbítható, ha az eljárás még nem fejeződött be jogerősen. Különösen indokolt esetben a távoltartás a büntetőeljárás jogerős befejezéséig terjedő időtartamra is elrendelhető illetve addig meghosszabbítható.”

23. §

A szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény a következő 139/A.§-sal és az azt megelőző alcímmel egészül ki:

„Távoltartó határozat szabályainak megszegése

139/B. § (1) Aki a külön törvényben meghatározott ideiglenes távoltartó határozatban vagy a távoltartó határozatban meghatározott szabályokat szándékosan megszegi, elzárással vagy százötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt az eljárás a rendőrség hatáskörébe tartozik.”

Hatályba lépés

24. §

Ez a törvény 2009. január 1-jén lép hatályba.

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

Az Országgyűlés már 2003. április 14-én elfogadta a 45/2003 (IV. 16.) OGY határozatot, amelynek tárgya a családon belüli erőszak megelőzésére és hatékony kezelésére irányuló nemzeti stratégia kialakítása. Ennek alapján a Kormány 2004. április 16-án benyújtotta a családon belüli erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló T/9837. sz. törvényjavaslatot. A törvényjavaslat egységesen szabályozta volna a közigazgatási határozatban elrendelhető ideiglenes távoltartás, valamint a polgári peres és a büntető eljárásban alkalmazható távoltartási határozat intézményét. A törvényjavaslat tárgyalása során a részletes vitáig jutott el, majd azt a Kormány 2004. szeptember 6-án átdolgozásra visszakerete.

Ezt követően több mint egy év múlva, 2005. novemberében került sor a Kormány részéről a büntető eljárásról szóló törvény módosítására vonatkozó T/18090. sz. törvényjavaslat benyújtására, majd ennek alapján 2006. március 3-án a távoltartás büntető-eljárásjogi intézményének bevezetésére a 2006. évi LI. törvénnyel. Az eredeti előterjesztői szándékkal szemben nem került tehát sor arra, hogy a törvényhozás büntető eljáráson kívül is kezelje a családon belüli erőszak eseteit. Távoltartásra csak a büntető eljárás során, és legfeljebb 10-30 nap közötti időtartamra adott lehetőséget a törvény.

A távoltartás ekként megnyirbált jogintézménye nem igazán felelt meg a gyakorlatban a hozzá fűzött várakozásoknak. Ennek oka több rétegű, de alapvetően abban a tényben rejlik, hogy a meghozott törvény nem alkalmas a családon belüli erőszak, mint rendkívül bonyolult és legtöbbször azonnali – ám nem feltétlenül büntetőjogi – beavatkozást igénylő visszas társadalmi jelenség megfelelő kezelésére. A NANE Egyesület és a PATENT Egyesület, valamint a hozzájuk csatlakozó közel száz civil az igazságügyi és rendészeti miniszterhez címzett nyílt levelükben a következőket írták ezzel kapcsolatban 2008. június 30-án:

„A távoltartás két éves „alkalmazása” alatt kialakuló gyakorlat azt mutatja, hogy a feladata szerint azonnali biztonság garantálására szolgáló jogintézmény elrendelésének/elutasításának átlagos átfutási ideje hat hónap! A jogszabály nem határozza meg a maximális időt, amin belül a hatóságok kötelesek a távoltartásról döntést hozni. Az eljárás ideje alatt az elkövető rendszerint továbbra is erőszakos a családtagjaival szemben, az áldozatok továbbra is vagy neki kiszolgáltatva élnek vele egy háztartásban, vagy javaikat, munkájukat, iskoláikat hátrahagyva megalázó körülmények közé menekülve várakoznak az „igazságszolgáltatásra”. A kialakult gyakorlat szerint ügyészi indítvány hiányában a bíróságok nem rendelik el a távoltartást. ...

Amint azt a nők emberi jogaival foglalkozó civil szervezetek előre jelezték, a gyakorlat által beigazolódott: a hatályos szabályozás nem hogy nem segít, de számos esetben kifejezetten hátrányosabb helyzetet idéz elő az erőszak áldozatai számára. ...

A távoltartásról szóló jogszabály immár az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium által várva várt „időtállósági vizsgálaton”, a gyakorlati teszten is szakemberek, áldozatok és jogvédők számára világosan megbukott. Az eltelt két év alatt több, mint száz ember halt meg családon belüli nők, gyerekek ellen elkövetett erőszak miatt. A jogszabály már előterjesztése és elfogadása pillanatában is felelőtlen volt. A nemzetközi bevált gyakorlat szerinti módosításának halogatása további emberéleteket követel.”

A Törvényjavaslat mindezek figyelembe vételével arra irányul, hogy még azt megelőzően kezelje a családon belüli erőszak jelenségét, mielőtt egy súlyosabb helyzet, a sokszor helyrehozhatatlan következményekkel járó bűncselekmény bekövetkezne.

A családon belüli erőszak kiküszöbölésére számos európai államban alkalmazzák a "távoltartás" intézményét, melynek nem alapfeltétele a büntető eljárás megindulása. A közép-kelet-európai régió országaiban, a balkáni államokban, valamint a volt szovjet tagállamokban sorban születnek a családon belüli erőszakot szabályozó, a távoltartást jogrendszerükbe beiktató törvények. Ezek legtöbbször az osztrák modellt veszi alapul.

A távoltartás bevezetésénél a törvényjavaslat – megegyezően a 2004-ben benyújtott törvényjavaslattal – főképp az osztrák jogszabályra, valamint az alkalmazás során felgyűlt tapasztalatokra támaszkodik.

Az osztrák modell négy pillére a rendőrség, a családjogi bíróság, a civilszervezetek (mint intervenciók központjai), valamint a büntető igazságszolgáltatás (ügyészség és bíróság). Az osztrák nemzetgyűlés 1996. november 26-án elfogadta a Szövetségi törvény a nők védelméről a családon belüli erőszakkal szemben c. törvényt (BGBl No. 759/1996), amely 1997. május 1-jén lépett hatályba. Az erőszak elleni védelemről szóló törvény a következő főbb pontokból áll össze:

A jogszabály felhatalmazza a rendőrséget, hogy a családon belüli bármilyen erőszakos jellegű cselekményt megvalósító elkövetőt tiltsa ki a sértett lakóhelyének közvetlen környezetéből, illetve tiltsa meg számára a helyszínrre való visszatérést az elkövetéstől számított tíz napig. Ezen idő alatt az áldozat kérvényezheti, hogy a családjogi bíróság bocsásson ki távoltartó határozatot az elkövető ellen, amely kérvény benyújtása esetén a rendőrség által kiadott határozat hatálya további tíz nappal meghosszabbodik. Ezen időszak alatt a családjogi bíróság kiadja a kért védelmi határozatot, amely határozat három hónapon keresztül marad hatályban. A határozat értelmében az elkövetőnek a visszatérésre akkor sincs lehetősége, ha a sértett vissza kívánná fogadni a bántalmazót. A törvény így elsősorban azáltal biztosítja az erőszakkal szembeni hatékony fellépést, hogy az elkövetőnek, nem pedig a sértettnek kell elhagyni a családi otthonát. A rendőr helyszínen hozott intézkedését belső rendőrségi eljárás révén negyvennyolc órán belül kötelező felülvizsgálnia. Az eltöltő intézkedés megsértése esetén az elkövető szabálysértést követ el, és jelentős pénzbírságra büntethető.

A jogszabály hatékony végrehajtását az osztrák állam úgynevezett családon belüli erőszak intervenciók központjai megalakításával támogatta, amelyek tanácsadói, támogatói feladatokat végeznek az áldozattá vált nők számára. Azon esetekben, amikor a rendőrség eltöltési határozatot ad ki, vagy valószínűsíthető, hogy az áldozat ideiglenes végzés kiadását fogja kezdeményezni, a rendőrség köteles 24 órán belül értesíteni az intervenciók szervezetét. Általános tapasztalat szerint minden harmadik esetben a sértettek családjogi bírósághoz fordulnak. Bűncselekmény elkövetése esetén a bántalmazó ellen büntetőeljárás indul.

A Törvényjavaslat elkészítése során az előterjesztő alapvetően támaszkodott a 2004-ben benyújtott, a fentebb említett osztrák modellt feldolgozó törvényjavaslat szövegére, figyelembe vette az ahhoz benyújtott, az előterjesztő és az Alkotmányügyi bizottság által is támogatott módosító javaslatokat, kisebb módosítással tudomásul vette a büntető eljárási törvénybe beemelt távoltartás szabályait, de ki is egészítette a korábbi javaslatot helyenként a családon belüli erőszakkal foglalkozó szakemberek véleménye alapján, szabálysértési

szankcióval biztosította a törvény betartását, valamint átvezette az időközben bekövetkezett egyéb jogszabály-módosításokat is.

A Magyar Országgyűlésnek, a törvényhozásnak a felelőssége, hogy hatékony és megfelelő jogszabályi védelmet nyújtson az ártatlan áldozatoknak. Ennek a feladatának akkor tud eleget tenni, ha az adott társadalmi jelenség sajátosságait messzemenően figyelembe véve lehetőséget ad a bántalmazóval sokszor bonyolult érzelmi viszonyban álló bántalmazottnak, hogy még azt megelőzően kérhesse a hatóság segítségét, mielőtt súlyos vagy végzetes következménnyel járó bűncselekmény áldozatává válna.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

Az 1. §-hoz

1. Az 1. § az értelmező rendelkezések között meghatározza a Törvényjavaslat személyi hatályát, tehát a lehetséges bántalmazók és bántalmazottak körét, akik férfiak és nők, fiatalok és idősek egyaránt lehetnek. Természetesen a személyi hatály szélesebb kell, hogy legyen, mint a szűk értelemben vett család tagjai – a házastársak (élettársak) és kiskorú gyermekeik –, és nem korlátozódhat a családon belüli erőszak időpontjában közös háztartásban élő személyekre sem.

A személyi kör fel kell, hogy ölelje azokat a személyeket, akik egymásnak hozzátartozói, illetve akik bár nem hozzátartozók, azonban egymással szoros érzelmi, illetve gazdasági kapcsolatban állnak, tipikusan közös háztartásban élnek vagy éltek. A törvény személyi hatálya tehát kellően széles ahhoz, hogy kiterjedjen azokra, akiknek az egymás közötti viszonyában a családon belüli erőszak tipikusan felmerülhet, előfordulhat.

Ez a személyi kör a Törvényjavaslat 1. § (1) bekezdése értelmében a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 685. §-ának b) pontja szerinti hozzátartozók, tehát a házastárs, az egyeneságbeli rokon, az örökbefogadott, a mostoha- és nevelt gyermek, az örökbefogadó, a mostoha- és a nevelőszülő, a testvér, az élettárs, az egyeneságbeli rokon házastársa, a jegyes, a házastárs egyeneságbeli rokona és testvére, valamint a testvér házastársa. Figyelemmel arra, hogy a házasság, illetve az élettársi kapcsolat megszűnése számos esetben nem szünteti meg az érzelmi kapcsolatot, illetve az indulatokat a volt partnerek között, valamint a volt házastársak vagy volt élettársak gyakran – kényszerűségből – továbbra is közös lakásban élnek, a Törvényjavaslat hatálya rájuk is ki kell, hogy terjedjen. A gyám és a gyámsága alatt álló kiskorú gyermek, illetve a gondnok és a gondnokolt közötti szoros kapcsolat, az egyikük esetleges kiszolgáltatottsága indokoltá teszi, hogy a Törvényjavaslat rájuk is vonatkozzon.

Az előbb említett személyi kör esetében a családon belüli erőszak – amennyiben a törvényi tényállás megvalósul – megállapítható, függetlenül attól, hogy közös háztartásban élnek-e vagy sem. A Törvényjavaslat hatálya azonban kiterjed olyan további, az előbbi körbe nem tartozó személyekre is, akik pl. nem hozzátartozói egymásnak, azonban rendszeresen, illetve időszakonként közös háztartásban együtt élnek (pl. eltartóként és eltartottként) és ebben az időszakban megvalósul közöttük olyan magatartás, amely a Törvényjavaslat értelmében családon belüli erőszaknak minősül.

A Törvényjavaslatban meghatározott fogalom tehát egyrészt meghatározza azt a személyi kört, akik között a családon belüli erőszak, tekintettel az anyagi, fizikai, érzelmi vagy jogi függőségi helyzetre, megvalósulhat.

2. Felhasználja ugyanakkor a Törvényjavaslat az egyes büntetőjogi, illetve szabálysértési tényállásokban meghatározott elkövetési magatartások egyes elemeit is, hiszen ezen magatartás-leírásokkal lehet meghatározni a bántalmazás különböző megjelenési formáit. A Törvényjavaslat által használt családon belüli erőszak fogalma tehát „visszanyúl” a büntetőjog fogalomrendszeréhez, ugyanakkor szociológiai és kriminológiai megközelítést is tartalmaz. Éppen ezért nem felel, nem is felelhet meg minden elemében a hatályos Btk. egyes fogalmainak, mert nem büntető törvényi tényállást, hanem élethelyzeteket kíván megragadni.

A családon belüli erőszak egyik tipikus megjelenési formája a tetteges bántalmazás vagy az azzal való fenyegetés. Tetteges bántalmazáson a passzív alany testének erőszakos, durva érintését értjük, melynek célja elsődlegesen megalázás, lealacsonyítás, fájdalom okozás lehet, illetve amely a becsület csorbítására irányulhat. Ilyen tetteges bántalmazást lehet tipikusan az ütlegelés, hajhúzás, orr vagy fül csavargatás, de idetartozik minden olyan, a bántalmazott testét érintő fizikai behatás is, ami fájdalom okozásával jár, vagy egyébként alkalmas arra, hogy a bántalmazottat megségyenítse.

A Törvényjavaslat 1. §-a (1) bekezdésének b) pontja a szexuális abúzust tartalmazza, külön (de nem kizárólagosan) kiemelve a közösülésre vagy fajtalanságra kényszerítést, illetve ezzel való fenyegetést. Mind a közösülés, mind a fajtalanság esetén, e magatartásokon kívül szükséges a magatartásra való kényszerítés is. A közösülés/fajtalanság és a kényszerítés között cél-eszköz viszony áll fenn. A kényszerítés mint eszközcselekmény, a közösülésnek/fajtalanságnak mint célcselekménynek a véghezvitelére irányul. A kényszerítés a bántalmazott komoly ellenállásának a leküzdésére alkalmas olyan tevékenység, amelynek eredményeként a sértett képtelen valódi akaratának megfelelő magatartást tanúsítani.

A Törvényjavaslat 1. §-a (1) bekezdésének c) pontja a kényszerítés speciális fogalmát tartalmazza. Speciális a büntetőjogi fogalomhoz képest, miután a Btk. 174. §-ában meghatározott kényszerítésnek tényállási eleme a „jelentős érdeksérelem okozása” mint eredmény. A Törvényjavaslat által használt fogalom szerint ugyanakkor, a bántalmazó akkor követi el a családon belüli erőszakot, ha erőszakkal vagy fenyegetéssel a bántalmazottat arra kényszeríti, hogy valamit tegyen, ne tegyen vagy eltűnjön. A kényszerítés következménye tehát, hogy a bántalmazott által tanúsított magatartást nem saját akarata határozza meg, illetve a tanúsított magatartás saját akaratán alapult, de azt az akaratelhatározást a kényszerítő magatartása határozta meg. A Törvényjavaslatban meghatározásra kerül a cselekvés módja is, azaz az, hogy a bántalmazónak a kényszerítést erőszakkal vagy fenyegetéssel kell elérnie. (A fenyegetés egyik megjelenési formája lehet például a távoltartás eljárása miatti megtorlással való fenyegetés.)

A Törvényjavaslat a fenyegetés fogalmát a büntetőjogtól eltérően határozza meg, ugyanakkor az erőszak fogalmára külön meghatározást nem ad. Az erőszak fogalmának kiindulópontja a BK. 93. sz. állásfoglalás, amely szerint erőszaknak tekintendő valamely személyre közvetlenül ható olyan fizikai erő kifejtése, amely az ellenállást megtöri. A Törvényjavaslat azonban erőszaknak nem csak a személy elleni erőszakot tekinti, hanem a dolog megsemmisítésével, megrongálásával, vagy az állat bántalmazásában megnyilvánuló erőszakot is. Az ellenállás komolysága és az alkalmazott erőszak mértéke mindig az adott esetben állapítható meg.

A családon belüli erőszak megjelenési formája a személyi szabadságtól való megfosztás is. Megfosztás alatt – összhangban a büntetőjogi értelmezéssel – minden olyan tevékenységet vagy mulasztást érteni kell, aminek következtében a bántalmazott elveszti a mozgási, a helyváltoztatás, illetve a tartózkodási hely megválasztásával kapcsolatos szabadságát. Bár a Törvényjavaslat szerint nem kritérium, e cselekmény általában erőszak vagy fenyegetés alkalmazásával valósul meg. A személyi szabadságtól való megfosztás konkrét elkövetési tevékenysége lehet pl. a megkötözés, bezárás, lefogás, meghatározott helyen való tartás.

A Törvényjavaslat önálló zaklatási fogalmat használ, amely szerint zaklatás a mindennapi biztonságos életvitelben való tartós, rendszeres vagy súlyos zavarás. Súlyosnak tekinthető a zavarás, ha a bántalmazó zavaró magatartása olyan mértékű, amelynek elviselése a bántalmazottól már nem elvárható. Tartós a zavarás, ha az időben hosszan elhúzódó, rendszeres a zavarás, ha többször ismétlődő, amelynek eredményeképpen a mindennapi biztonságos életvitel ellehetetlenül.

A Törvényjavaslat szerint megvalósul a családon belüli erőszak az emberi méltóság vagy becsület rendszeres, illetve súlyos megsértése esetén is. Ez lehet egyrészt a becsület csorbítására alkalmas kifejezés használata, ha ez gyalázkodó jellegű, az emberi méltóság sérelmével járó nyilatkozat. Másrészt a tetteges becsületsértés, azaz olyan bántalmazás, amely semmilyen sérülést nem okoz (pl. a bántalmazott leöntése szennyező anyaggal). Az emberi méltóság megsértése lehet továbbá minden olyan tevékenység, amely megszégyenítő, megalázó, lealacsonyító jellegű, de nem minősül kifejezés használatának vagy tetteges becsületsértésnek. Ide tartozik többek között a lelki erőszak alkalmazása is.

Tekintve azt, hogy e pont alá a magatartások széles skálája sorolható, a Törvényjavaslat időbeli és fokozatossági kritériumot határoz meg, azaz, vagy rendszeresnek vagy súlyosnak kell lenni az emberi méltóság illetve a becsület megsértésének.

A g) pont ugyancsak a családon belüli erőszak körébe sorolja azt a tipikus, a bántalmazottak életét súlyosan megnehezítő magatartást, amelyet akkor tanúsít a bántalmazó, ha a közös- vagy különvagyon körébe tartozó gazdasági javakhoz való hozzáférést korlátozza vagy akadályozza jogellenesen.

Az (5) bekezdés szerint a törvény személyi hatálya a nagykorú, cselekvőképes illetve korlátozottan cselekvőképes bántalmazókra terjed ki.

A 2. §-hoz

A Törvényjavaslat az ideiglenes távoltartás elrendelését közigazgatási határozattal teszi lehetővé. Az ideiglenes távoltartás lényege, hogy a határozat alapján a bántalmazó köteles elhagyni a bántalmazottal közösen használt ingatlant, és oda az ideiglenes távoltartó határozatban meghatározott ideig nem térhet vissza. A távoltartás nemcsak a közösen használt ingatlanra, hanem a személyes kontaktusra is vonatkozik: köteles továbbá magát távol tartani a bántalmazottól, illetve mindazoktól, akiket a határozat megjelöl (ez a gyakorlatban elsősorban a családtagokat jelenti). A távoltartás helyszíne elvileg minden térre kiterjed, de a Törvényjavaslat kifejezetten megjelöli a lakó- és munkahelyet, és az oktatási intézményt, valamint – összhangban a Btk távoltartásra vonatkozó hatályos szabályaival – a gyógykezelés céljából rendszeresen látogatott egészségügyi intézményt, vagy a vallásgyakorlása során rendszeresen látogatott épületet illetve általa rendszeresen látogatott egyéb intézményt.

A személyes kontaktus tilalma a kapcsolat minden formájára kiterjed: a bántalmazónak tilos közvetve vagy közvetlenül (telefonon, levélben, vagy más módon) a bántalmazottat, illetve a határozatban megjelölt más személyt zaklatni vagy zavarni. A Törvényjavaslat lehetővé teszi e tilalmaknak és kötelezettségeknek együttes és külön-külön előírását a határozatban.

A távoltartás azonban nem jelenti a törvényesen fennálló kötelezettségek alóli mentesülést: az ideiglenes távoltartó határozat a bántalmazó más jogszabály alapján fennálló tartási, valamint a közös lakás fenntartására vonatkozó fizetési kötelezettségeit nem érinti. Az ideiglenes távoltartás időtartama öt és tíz naptári nap között állapítható meg. Ez azonban – kérelemre vagy hivatalból – húsz nappal meghosszabbítható, ha a bántalmazó magatartása vagy életvitele alapján a családon belüli erőszak folytatásának veszélye megalapozottan feltehető. A távoltartás meghosszabbított időtartama – tehát az eredetileg megállapított időtartam és a meghosszabbítás időtartama együttesen – legfeljebb harminc nap lehet.

Az ideiglenes távoltartás legfeljebb harminc napos időtartama szigorú korlát, és újabb ideiglenes távoltartás csak akkor rendelhető el, ha a bántalmazó ismételt a családon belüli erőszak körébe eső cselekményt követ el. Nincs tehát lehetőség az ideiglenes távoltartás többszörös meghosszabbítására, ha arra a bántalmazó nem ad újabb okot.

A Törvényjavaslat szerint az ideiglenes távoltartás nem eredményez a hatóság részéről elhelyezési kötelezettséget: a bántalmazó az elhelyezéséről maga köteles gondoskodni. Ha azonban a bántalmazónak erre nincs módja, igénybe veheti a hajléktalan-ellátás lakóhely szerinti intézményeit.

Az ideiglenes távoltartás célja, hogy e tilalommal megakadályozza a bántalmazás megismétlődését. Ezért a Törvényjavaslat nem zárja ki azt, hogy ha több közösen használt lakás van, a tilalmat a rendőrség arra a lakásra nézve mondja ki, amelyet a bántalmazott tartózkodási helyéül megjelöl. Így ilyen esetben a bántalmazónak lehetősége van arra, hogy a másik lakásban tartózkodjék a távoltartás időtartama alatt. Méltánytalan lenne ugyanis, ha a távoltartást minden közösen használt lakásra kiterjesztené a Törvényjavaslat, így a bántalmazott több lakást használhatna, míg a bántalmazó egyet sem. Ez már túlmutatna a távoltartás célján, másrészt adott esetben a tulajdonhoz fűződő alkotmányos jog aránytalan korlátozását is jelentené.

A rendőrség kérelemre vagy hivatalból rendeli el a távoltartást. Hivatalból jár el pl. akkor, ha nem a bántalmazott kéri azt, ugyanakkor – más bejelentése alapján – a családon belüli erőszak körébe tartozó cselekményt maga észleli vagy azt más módon (pl. tanúk közlése alapján) állapítja meg.

A 3. §-hoz

A Törvényjavaslat az ideiglenes távoltartó határozattal kapcsolatos eljárásra a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvényt (a továbbiakban: Ket.) rendeli alkalmazni, és eljáró hatóságként a rendőrséget jelöli ki. A rendőrség a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény szerinti helyszíni intézkedés keretében ideiglenes távoltartó határozatot hoz, ha meggyőződik arról, hogy az élet, testi épség, vagyonbiztonság azonnali védelme ezt indokolja. Ugyanígy jár el, ha a családon belüli erőszakkal összefüggésbe hozható bűncselekmény, illetve szabálysértés gyanúja merül fel, de büntetőeljárás vagy szabálysértési kényszerintézkedés alkalmazása nem indokolt. A Törvényjavaslat ideiglenes távoltartás elrendelését lehetővé teszi a rendőrségnek akkor is, ha családon belüli erőszakot is megvalósító cselekmény miatti őrizetbevétel történt, de a bántalmazó előzetes letartóztatását nem rendelték el, illetőleg a bíróság nem szabott ki elzárás büntetést.

A Törvényjavaslat ideiglenes távoltartás elrendelését nemcsak helyszíni eljárásban teszi lehetővé. A rendőrség helyszíni intézkedés nélkül is dönthet így, ha családon belüli erőszakra vonatkozó tény, körülményt észlel, vagy hoznak tudomására. Természetesen az ideiglenes távoltartás elrendelésének feltétele a tényállás tisztázása, vagyis a bizonyítás (pl. a bántalmazott és lehetőség szerint a bántalmazó meghallgatása, ellentmondó nyilatkozatok esetén tanúk meghallgatása) nem mellőzhető.

A 4-6. §-hoz

A Törvényjavaslat az ideiglenes távoltartásra okot adó cselekmény jellegére, az együttélés fenntartásának veszélyeire tekintettel, rövid határidőket ír elő a döntés meghozatalára.

Az érdemi határozatot a kérelem előterjesztésétől, illetőleg az eljárás hivatalból történt megindításától számított huszonnégy órán belül kell meghozni. Ha azonban a távoltartásra

okot adó körülményt a rendőrség a helyszínen állapítja meg, nyomban kell határoznia. Mindkét eset feltétele, hogy a tényállás tisztázott legyen.

Ha a helyszíni intézkedés során a tényállás kellően nem tisztázható, és ezért további eljárási cselekményre van szükség, e cselekményeket negyvennyolc órán belül le kell folytatni, és a határozatot meg kell hozni.

Más a helyzet azonban, ha nem helyszíni intézkedés során merül fel a távoltartás elrendelésének kérdése. Ilyen esetben a rendőri szerv vezetője az elintézési határidőt a tényállás tisztázása miatt hetvenkét órával meghosszabbíthatja.

Az elintézési határidő meghosszabbítása esetén a bántalmazót és a bántalmazottat – külön-külön – is meg kell hallgatni. A fél meghallgatása csak akkor mellőzhető, ha tartózkodási helye ismeretlen, vagy a meghallgatásra kitűzött határnapon nem jelenik meg.

A Törvényjavaslat részletesen meghatározza, hogy az ideiglenes távoltartó határozatban milyen kérdésekről kell rendelkezni. Ezek közül kiemelendő a kötelezettségek pontos megfogalmazása: a közösen használt ingatlan elhagyása, a lakás címe, a távoltartás előírása, a bántalmazott zaklatásának vagy bármilyen más módon való zavarásának megtiltása. Külön kell rendelkezni a határozatban a szülői felügyeleti jog és a kiskorú gyermekkel való kapcsolattartási jog szüneteléséről. Lényeges, hogy a határozat azonnal végrehajtható, ami azt jelenti, hogy a határozatot az esetleges jogorvoslatra tekintet nélkül végre kell hajtani.

Az érdemi határozatot a bántalmazóval és a bántalmazottal a helyszíni intézkedés során kell közölni, és azt részükre át kell adni. A Törvényjavaslat azonban figyelembe veszi, hogy az ügy jellegére tekintettel várhatóan gyakori eset lesz, hogy a bántalmazó a helyszíni intézkedés előtt ismeretlen helyre távozik, vagy nem adja meg a címét. Ezért a Törvényjavaslat úgy rendelkezik, hogy ha a határozat közlése akadályba ütközik, vagy a rendőrség a határozatot nem helyszíni intézkedés során hozta, azt a bántalmazó által megjelölt címre kell kézbesíteni. Ennek hiányában a távoltartásra kötelezett a határozatot a rendőri szervnél veheti át.

Amennyiben a távoltartásra kötelezett a határozatot a rendőri szervnél nem veszi át, a határozatot a meghozatalát követő harmadik napon közöltnek kell tekinteni. E határidő elmulasztása ellen igazolásnak van helye, tehát a Törvényjavaslat a kézbesítési vélelem megdönthetőségét biztosítja, figyelemmel az Alkotmánybíróság e kérdést érintő határozatára.

A Törvényjavaslat figyelemmel van arra, hogy az ilyen ügyek gyakorta érintenek kiskorú gyermekeket is. Ezért előírja a családsegítő szolgálatok értesítését az ideiglenes távoltartásról, amelyek kötelesek huszonnégy órán belül felvenni a kapcsolatot a családdal, és a rájuk irányadó rendelkezések alapján eljárni.

A 7. §-hoz

A Törvényjavaslat kizárja a távoltartó határozat elleni fellebbezést, mert a határozat közvetlen bíróság általi felülvizsgálatát teszi lehetővé nemperes eljárás keretében (9. §).

A 8. §-hoz

A Törvényjavaslat, az ideiglenes távoltartó intézkedés mellett, a bántalmazottnak további segítségnyújtást is biztosít. Ezért előírja, hogy az eljárás megindításakor a rendőrség köteles a felek részére felvilágosítást adni a helyi szociális és jogi segítségnyújtó szervekről és intézményekről, valamint a helyi civil segítő szervezetekről. A rendőrség ugyanis közvetlenül

nem képes az általában bonyolult, elmérgesedett családi viszonyokat rendezni, ehhez más intézmények közreműködése is szükséges.

A 9. §-hoz

A közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálatának lehetőségét az Ket. 109. §-ának (1) bekezdése tartalmazza. Eszerint az ügyfél, illetve a kifejezetten rá vonatkozó rendelkezés tekintetében az eljárás egyéb résztvevője a hatóság jogerős határozatának felülvizsgálatát jogszabálysértésre hivatkozással kérheti a közigazgatási ügyekben eljáró illetékes bíróságtól a határozatot hozó hatóság elleni kereset indításával. Az így indított közigazgatási per elbírálására a Pp. szabályai irányadók.

A Törvényjavaslat az ideiglenes távoltartó határozat jellegére, természetére figyelemmel a közigazgatási perre irányadó szabályoktól eltérő, speciális szabályokat határoz meg a rendőrség határozatának bírósági felülvizsgálatára. Ennek értelmében az általános, 30 napos perindítási határidő helyett az ideiglenes távoltartás felülvizsgálata iránti kérelmet a határozat közlésétől számított 3 napon belül lehet a határozatot hozó rendőrség székhelye szerint illetékes helyi bíróságnál benyújtani. A kérelemhez – értelemszerűen – mellékelni kell a rendőrség határozatát, hiszen ennek jogszabályszerűsége az eljárás tárgya. A kérelem benyújtásának ugyan főszabályként az ideiglenes távoltartó határozat végrehajtására nincs halasztó hatálya, azonban a bíróság – ha szükségesnek látja – a határozat végrehajtását felfüggesztheti. Erre akár kérelemre, akár hivatalból sor kerülhet.

A Törvényjavaslat a felülvizsgálatra is igen rövid határidőt állapít meg: a bíróság a kérelemről annak beérkezésétől számított három munkanapon belül határoz. A bíróság elsősorban az iratok alapján, de szükség esetén a bántalmazó és a bántalmazott meghallgatása után dönt. A bíróság csak azt vizsgálja, hogy az ideiglenes távoltartásra vonatkozó határozat megfelel-e a jogszabályi rendelkezéseknek. Amennyiben a bírósági eljárás időszaka alatt olyan újabb esemény történt, amely az ideiglenes távoltartást megalapozná, ezt nem teheti vizsgálatának tárgyává, az újabb bántalmazás új ideiglenes távoltartás iránti kérelem alapjául szolgálhat, melynek vizsgálata a rendőrség feladata.

Amennyiben a bíróság úgy találja, hogy az ideiglenes távoltartó határozat jogszabálysértő, a kérelemnek helyt adva a rendőrség határozatát hatályon kívül helyezi, ellenkező esetben a kérelmet elutasítja. A bíróság határozata ellen nincs helye jogorvoslatnak, figyelemmel a gyors döntéshez fűződő érdekekre, valamint arra, hogy az Alkotmánybíróság döntése értelmében a jogorvoslatihoz való alkotmányos jog követelményét az egyfokú jogorvoslat is kielégíti [22/1995. (III.31.) AB. határozat].

A 10. §-hoz

A „távoltartás” jogintézménye számos alkotmányos alapjogot érint, mint például a szabad mozgáshoz és a tartózkodási hely szabad megválasztásához, vagy a tulajdonhoz fűződő jogot. Ennek megfelelően pontosan meg kell határozni azokat a helyzeteket, amikor a lakástulajdonost jogszerűen távol lehet tartani otthonától, alkalmazva az Alkotmánybíróság által kidolgozott szükségességi-arányossági mércét.

A távoltartó határozat – az ideiglenes távoltartó határozathoz hasonló tartalommal – a bántalmazó mozgási szabadságát és a lakóhely szabad megválasztásának jogát korlátozza átmenetileg. A bíróság azonban a távoltartó határozatában sem tilthatja el – tekintettel a szükségességi-arányossági mércére –, a bántalmazót a munkavégzésének (tanulmányainak) helyétől és a vallás gyakorlásának a vallási szertartás végzésére rendszeresen szolgáló épületétől.

A bíróság mind együttesen, mind külön-külön előírhatja a Törvényjavaslatban meghatározott kötelezettségeket és tilalmakat.

Mivel az ideiglenes távoltartó határozat és a (tartós) távoltartó határozat érdemi tartalmát tekintve megegyezik, amennyiben a bíróság döntött a (tartós) távoltartó határozatról, az az ideiglenes távoltartó határozat helyébe lép.

A 11. §-hoz

A távoltartó határozat bírósági eljárásban: vagy a családon belüli erőszakkal közvetlenül összefüggésbe hozható büntetőeljárásban, illetve polgári peres eljárásban rendelhető el, vagy amikor más, a családon belüli erőszakkal közvetlenül összefüggésbe hozható bírósági eljárás nem indult, elrendelése iránt polgári peres eljárás indítható. Ebben az utóbbi esetben a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) szabályait kell a Törvényjavaslat szerinti eltérésekkel alkalmazni.

Amennyiben van olyan polgári per, amely a családon belüli erőszak miatt indult, vagy amelynek tárgya azzal közvetlenül összefüggésbe hozható (pl. házassági per, gyermekelhelyezési per), a bántalmazottnak ebben az eljárásban kell a távoltartás elrendelését kérnie. Ilyen per vagy a családon belüli erőszakkal közvetlenül összefüggésbe hozható büntetőeljárás hiányában a bántalmazott önálló pert indíthat a távoltartó határozat meghozatala iránt.

Amennyiben tehát már folyamatban van olyan polgári peres eljárás, amely a családon belüli erőszakkal közvetlenül összefüggésbe hozható, a távoltartás elrendelése iránti kérelmet a bántalmazottnak ebben az eljárásban kell előterjesztenie.

A 11. § (4) bekezdése határozza meg azokat a polgári peres eljárásokat, amelyek ebbe a körbe tartoznak. Ezeknek a pereknek közös jellemzője, hogy főszabályként a bántalmazó és a bántalmazott között folynak, és a jogvita eldöntéséhez rendszerint olyan jellegű bizonyítási eljárás lefolytatása szükséges, ami a legtöbb esetben hasonló jellegű, mint ami a családon belüli erőszak megállapításához, a távoltartás elrendeléséhez szükséges. Annak elbírálásához például, hogy a bíróság a felek kiskorú gyermekét melyik szülőnél helyezze el, ki alkalmasabb a gyermek nevelésére, rendszerint vizsgálat alá kerül a szülők személyisége, magatartása. A bizonyítási eljárás feltárhatja, hogy az egyik szülőtől – viselkedése, tettei miatt – alapos okkal retteg a gyermek. Ez döntő tényező a gyermekelhelyezés során, ugyanakkor megalapozhatja a távoltartás elrendelését is. A kifejtettekre tekintettel a házassági per, a gyermekelhelyezési per, a kapcsolattartás megváltoztatása iránti per, a szülői felügyelet megszüntetése iránti per egyaránt alkalmas lehet arra, hogy a bíróság egyidejűleg a távoltartásról is határozzon. A lakáshasználat rendezése iránti per és a birtokháborítási per pedig olyan jellegű, hogy az egyéb hozzátartozók, illetve más együtt élő személyek esetében is lehetőséget teremt a távoltartás elbírálására. Az tehát, hogy mi tekinthető a családon belüli erőszakkal közvetlenül összefüggésbe hozható büntető- vagy polgári peren, bírói mérlegelés kérdése. Ebben az esetben a bíróság azt tudja csak valószínűsíteni, majd a bizonyítási eljárás során feltárni, hogy az adott büntetőügyben megvalósult-e a Törvényjavaslat szerinti családon belüli erőszak, illetve, hogy a polgári eljárás családon belüli erőszak következménye-e.

A távoltartó határozat hatálya a családon belüli erőszakkal összefüggésbe hozható folyamatban lévő eljárás esetében és a külön távoltartó határozat megállapítására indított polgári peres eljárásban is maximum három hónapban határozható meg, amely 3 hónappal meghosszabbítható, feltéve, hogy az eljárás jogerősen még nem fejeződött be.

A 12. §-hoz

1. A kiskorú érdeke, védelme indokolja, hogy a gyermekjóléti szolgálat minden esetben kapjon jelzést arról, ha a kiskorú környezetében, családjában őt súlyosan veszélyeztető helyzet áll fenn. A kiskorút veszélyeztető környezet megszüntetése és a további veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésével kapcsolatos segítő tevékenység a gyermekjóléti szolgálat törvényi kötelezettsége.

A Törvényjavaslat szerint a távoltartó határozatról értesíteni kell az illetékes családsegítő szolgálatot, illetve a gyermekjóléti szolgálatot abban az esetben, ha a bántalmazott háztartásában kiskorú él.

A családsegítő szolgálat munkája az állampolgárral kötendő kölcsönös együttműködési megállapodáson alapul, a családsegítő szolgálat csak akkor kerül kapcsolatba a bántalmazottal, ha a bántalmazott a szolgálatot önként felkeresi, ezért az illetékes családsegítő szolgálatot csak a bántalmazott kérésére, illetve beleegyezésével lehet értesíteni.

2. A bántalmazónak a lakás illetve ingatlan elhagyására vonatkozó kötelezettsége felveti azt a problémát, hogy megoldást kell találni a bántalmazó lakhatásának vonatkozásában. Nyilvánvalóan elfogadhatatlan az a szabályozás, amelynek értelmében a bántalmazó nem térhet vissza az esetlegesen a saját tulajdonában álló ingatlanába, ugyanakkor nem biztosított számára más elhelyezés sem.

Az Európai Unió egyetlen tagállamában sincs példa a távoltartással érintett bántalmazók elhelyezésére. Az Európa Tanács, az Európai Unió, valamint az ENSZ vonatkozó előírásai pedig hangsúlyozottan felhívják a figyelmet arra, hogy a nők és a gyermekek elleni erőszakkal szembeni védelemre biztosított anyagi és infrastrukturális források terhére nem szabad a bántalmazók ellátására hivatott eszközöket finanszírozni.

Tekintettel arra, hogy az otthonról menekülni kényszerülő bántalmazott ellátásáról az állam csupán a hajléktalan-ellátás meglehetősen alacsony színvonalú körülményei között gondoskodik, nem indokolt, hogy a távoltartott bántalmazó részére ennél magasabb színvonalú ellátást kelljen állami hatáskörben biztosítani.

Ezért a bántalmazó elhelyezéséről alapvetően önmaga köteles gondoskodni, amennyiben erre képtelen, akkor az állandó lakóhelyéhez, illetve a tartózkodási helyéhez legközelebb eső, a hajléktalan személyeket ellátó intézmény szolgáltatásait veheti igénybe.

Tehát ha a bántalmazó saját maga elhelyezését megoldani nem tudja, úgy elhelyezését kérheti – csakúgy, mint bármely más hajléktalan személy – a hajléktalan szállón, és amennyiben a bekerülés feltételeinek megfelel (pl. nem ittas, a társas együttlétre képes) továbbá szabad férőhely áll rendelkezésre, úgy a bántalmazó a szálláson helyet kaphat.

3. Miután a bírósági eljárás során szükséges az, hogy a bántalmazót a bíróság elérhesse, a Törvényjavaslat előírja, hogy ha a távoltartást a bíróság elrendeli, a bántalmazónak a határozat közlésétől számított három napon belül be kell jelentenie a rendőrségen a távoltartó határozattal nem érintett tartózkodási helyét.

A 13. §-hoz

Amennyiben a bántalmazó és a bántalmazott között a családon belüli erőszakkal közvetlenül összefüggésbe hozható házassági per, gyermekhelyezési per, lakáshasználat rendezése iránti per, a szülői felügyelet megszüntetési iránti per, a kapcsolattartás megváltoztatása iránti per vagy birtokháborítási per van folyamatban, a bántalmazott a perben távoltartás elrendelése iránti kereseti (viszonkereseti) kérelmet terjeszthet elő. Ennek határideje az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztése. Fontos szabály, hogy a kereseti (viszonkereseti) kérelem előterjesztésére – figyelemmel a Pp. 9. §-ának (1) bekezdésére – az ügyész is jogosult, mivel számos esetben a bántalmazott nincsen olyan

pszichés állapotban, hogy jogait, érdekeit e tekintetben a bíróságon érvényesítse. A perben az ügyész a fél jogait gyakorolja.

Vannak olyan, a családon belüli erőszakkal összefüggésbe hozható polgári perek, ahol a bántalmazott nem peres fél, hiszen a szülői felügyelet megszüntetése, illetve a gyermek elhelyezése iránti pert a gyámhatóság is kezdeményezhet a bántalmazó ellen. Ilyen esetben a bántalmazott a perbe felperesi oldalon beavatkozva kérheti a távoltartó rendelkezés meghozatalát.

A Pp. házassági perre vonatkozó szabályai lehetőséget biztosítanak a bíróságnak arra, hogy a közös kiskorú gyermek elhelyezése és tartása felől – szükség esetén – erre irányuló kereseti kérelem hiányában is határozhasson [Pp. 290 § (1) bek.]. Figyelemmel arra, hogy a családon belüli erőszakkal összefüggésbe hozható perben a bíróság a bizonyítási eljárás lefolytatása eredményeként elegendő információval rendelkezhet annak megítéléséhez, hogy a távoltartó határozat meghozatala a bántalmazott (és sok esetben kiskorú gyermeke) érdekében szükséges-e, fontos, hogy erről indokolt esetben kereseti (vizontkereseti) kérelem hiányában hivatalból is határozhasson a bíróság, úgy mint a házassági perben a gyermek elhelyezéséről, tartásáról. A hivatalbóli eljárás indokai ebben az esetben hasonlóak, mint az ügyész perindítási jogának biztosításakor.

A 14. §-hoz

Amennyiben nincs a családon belüli erőszak miatt indult, vagy a családon belüli erőszakkal közvetlenül összefüggésbe hozható polgári peres vagy büntető eljárás, a bántalmazott önálló perben kérheti a távoltartó határozat meghozatalát, feltéve hogy a rendőrség korábban már ideiglenes távoltartó határozatot hozott.

A perindításra az ideiglenes távoltartó határozat meghozatalát követő 90 napon belül kerülhet sor. Ez elegendő idő a bántalmazott számára annak megítélésére, hogy eredményes volt-e az ideiglenes távoltartó határozat vagy sem. Természetesen nincsen akadálya annak, hogy a bántalmazott az ideiglenes távoltartásra vonatkozó jogerős rendőrségi határozat meghozatalát követően azonnal pert indítson a bántalmazó ellen, nem kell tehát megvárnia az újabb erőszakos cselekmény bekövetkezését. A kereset előterjesztésére a 13. §-nál kifejtett indokok alapján az ügyész is jogosult. A pert az alperes, tehát a bántalmazó lakóhelye (tartózkodási helye) szerint illetékes helyi bíróságnál kell megindítani.

A 15-16. §-hoz

Akár a családon belüli erőszakkal közvetlenül összefüggésbe hozható polgári perben, akár önálló eljárásban kéri a bántalmazott (vagy az ügyész) a távoltartás elrendelését, a perre néhány, e törvényben nevesített eltéréssel a Pp. általános szabályai az irányadók. Ilyen indokolt eltérést jelent például, hogy a perben a bíróság soron kívül jár el, hogy döntését 30 napon belül meg kell hoznia, vagy hogy az eljárás felfüggesztésének és szünetelésének nincsen helye, mivel alapvető érdek fűződik az eljárás mielőbbi befejezéséhez, a határozat meghozatalához.

Az eljárás során a bántalmazó és a bántalmazott személyes meghallgatására is lehetősége van a bíróságnak. Természetesen az eljárás során tanúk meghallgatására is sor kerülhet, illetve okirati bizonyításra is.

A Pp. különleges eljárásokat tárgyaló részében vannak olyan pertípusok, ahol az általános szabályokhoz képest a bíróság a szükségesnek talált bizonyítást hivatalból is elrendelheti, így pl. a házassági perben is [Pp. 286. § (1) bek.]. A családon belüli erőszakkal összefüggő, a távoltartás elrendelésére vonatkozó peres eljárásban is indokolt biztosítani a bíróság számára ezt a lehetőséget.

A bíróság a távollattásról nem csak az eljárást befejező határozatában (ítéletében) rendelkezhet, hanem – amennyiben elegendő adat (információ) áll rendelkezésre – ideiglenes intézkedést is hozhat a távollattásról. Erre különösen akkor kerülhet sor, ha a távollattás iránti kérelmet folyamatban lévő perben érvényesítik, melyben az egyéb kereseti kérelmek elbírálása még hosszabb időt vesz igénybe, ugyanakkor a távollattás elrendelése a bántalmazott jogos érdekeinek védelme céljából nem tőrhet halasztást. Ha az ideiglenes intézkedéssel elrendelt távollattás időtartama a per befejezésekor még nem telt le, a bíróság az ítéletében az ideiglenes intézkedést hatályon kívül helyezve dönt a távollattásról, beszámítva azt az időt, amely az ideiglenes intézkedés folytán a távollattásból már eltelt. Akár ideiglenes intézkedéssel, akár az ítéletben dönt a bíróság az ideiglenes távollattás elrendeléséről, a távollattás időtartama a Törvényjavaslat 11. §-ának (5) bekezdése értelmében legfeljebb három hónap, amely az eljárás jogerős befejezéséig legfeljebb három hónappal hosszabbítható meg.

A távollattásra vonatkozó határozattal összefüggésben a bíróság indokolt esetben a szülői felügyelet korlátozásáról is határozhat. Ugyancsak a felek kiskorú gyermekének érdeke teheti szükségessé azt, hogy a bíróság a távollattásra vonatkozó határozat meghozatalával egyidejűleg a bántalmazót gyermektartásdíj fizetésére kötelezze. A bíróság dönthet a bántalmazottnak a bántalmazottal szemben törvényes tartási igényéről is. Ebben az esetben nem szükséges külön pert indítani a tartásdíj megállapítása iránt.

Hasonlóan, mint az ideiglenes távollattásra vonatkozó perben, a bíróság távollattásra vonatkozó határozata a távollattásra irányuló perben is előzetesen végrehajtható.

A távollattásra vonatkozó bírósági határozat (ideiglenes intézkedés) elleni fellebbezésre, illetve annak felülvizsgálatára egyebekben a Pp. általános szabályai irányadók.

A 17. §-hoz

A Törvényjavaslat az ideiglenes távollattó határozat meghozatalának csak törvényi szintű szabályozási kérdéseit tartalmazza, ugyanakkor a végrehajtás érdekében az ideiglenes távollattó határozat kérdésében eljáró rendőri szervek hatáskörét és illetékességét, valamint a helyszíni intézkedés részletes eljárási szabályait a végrehajtási rendeletnek kell tartalmaznia. A Törvényjavaslat felhatalmazza a kormányt az eljárási szabályok megalkotására.

A 18-19. §-hoz

1. A Pp. házassági pereket tárgyaló fejezetének 282. §-a meghatározza, hogy a házassági per bírósága előtt e keresettel milyen más kereseti kérelmek kapcsolhatók össze. Kizárólag csak az ott meghatározott ügyek tárgyalhatók együtt a házassági perrel, a Pp. 302. §-a pedig hasonló taxációt tartalmaz a szülői felügyelet megszüntetésére irányuló perrel összekapcsolható kereseti kérelmek tekintetében. Figyelemmel arra, hogy a Törvényjavaslat 11. §-ának (4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a családon belüli erőszakkal közvetlenül összefüggésbe hozható perek közé tartozik a házassági per és a szülői felügyelet megszüntetése iránti per is, így e perekben előterjeszhető a távollattás iránti kérelem, ezért a Pp. 282. §-át, valamint 302. §-át megfelelően módosítani kell.

2. A Csjt. 91. §-ának (1) bekezdése sorolja fel azokat az eseteket, amikor a szülői felügyelet a törvény erejénél fogva szünetel. E felsorolást indokolt kiegészíteni azzal az esettel, amikor a szülővel szemben a rendőrség vagy a bíróság a gyermek, illetve a gyermekkel közös háztartásban élő hozzátartozó sérelmére elkövetett cselekmény miatt ideiglenes távollattó határozatot vagy távollattó határozatot hozott, figyelemmel arra, hogy a távollattás funkciója éppen az, hogy ne legyen érintkezési kapcsolat a bántalmazó, valamint a bántalmazott és gyermeke között a távollattás időtartama alatt. Amennyiben a szülői

felügyelet nem szünetelne, a bántalmazónak jogcíme lenne arra, hogy korábbi otthonát a szülői felügyelet gyakorlása, illetve a kapcsolattartás céljából felkeresse. Hasonló okok miatt szükséges kimondani a Csjt. 92. §-a (2) bekezdésének megfelelő módosításával, hogy a távortartás időtartama alatt a bántalmazó kapcsolattartási joga szünetel a távortartással érintett gyermeke tekintetében.

A 20. §-hoz

A Törvényjavaslat az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény kiegészítését is tartalmazza, miszerint az ideiglenes távortartással kapcsolatos államigazgatási eljárás, az ideiglenes távortartó határozat tárgyában hozott határozat bírósági felülvizsgálata, valamint a távortartással kapcsolatos perek tárgyi illetékmentesek.

A 21. §-hoz

A módosuló jogszabályok között a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) adatkezelésére vonatkozó rendelkezéseinek pontosítását is tartalmazza a Törvényjavaslat. Ennek indoka az, hogy mind a rendőrség, mind a bíróság értesíti a gyermekjóléti szolgálatot a távortartó határozat meghozataláról, így indokolt felhatalmazni a szolgálatot az ezzel összefüggő adatok kezelésére. A gyermekjóléti szolgálat működési rendje szerint a gyermek mindkét szülőjének betekintése van a gyermekekről kezelt adatokba. Az olyan szülői kapcsolatba, ahol bántalmazás fordul elő, problematikus lehet az, hogy a bántalmazó előtt – ezen alapelveket figyelembe véve – felfednek a bántalmazottal kapcsolatos adatokat. Ezen okból kifolyólag a bántalmazott és a bántalmazott gyermekének biztonsága érdekében az adatok kiadásának korlátozását is tartalmazza a Törvényjavaslat. Amennyiben a bántalmazó szülő ellen gyermeke, vagy a gyermeket nevelő másik szülő sérelmére elkövetett családon belüli erőszak miatt alkalmazható ideiglenes távortartó határozat vagy távortartó határozat iránti eljárás van folyamatban, a bántalmazó szülő tájékoztatása a bántalmazott tartózkodási helyére vonatkozóan megtagadható, illetve a szülő iratbetekintési joga korlátozható. Az adatok kiadásának ilyen jellegű korlátozását a Törvényjavaslat a távortartás időtartamáig teszi lehetővé.

A 22. §-hoz

1. A Törvényjavaslat módosítja a Be. távortartásra vonatkozó 138/A.§-ának szabályait akkor, amikor nem soronkívüliséget ír elő, hanem – hasonlóan a rendőri határozat bírósági felülvizsgálatának szabályához – három munkanapon belüli döntést igényel a bíróságtól. Ez a büntető ügyekben – ahol a bírósági eljárást nyomozati szak előzte meg – gyors és hatékony intézkedést tesz lehetővé az áldozatok védelme érdekében.

2. A Be. 138/B.§-ának módosítását az indokolja, hogy a hatályos szabályok szerint lehetséges 10-30 nap közötti távortartási időszakot összhangba hozzuk a távortartás 11.§ (5) bekezdése szerinti szabályokkal, és annak időtartamát hasonlóan határozzuk meg. Ugyanakkor lehetnek olyan körülmények is, amikor – különösen indokolt esetben – szükséges, hogy a távortartás időtartama a büntető eljárás jogerős befejezéséig tartson. A Törvényjavaslat erre lehetőséget biztosít.

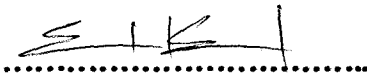
A 23. §-hoz

A Törvényjavaslat annak érdekében, hogy megfelelő szankcióval biztosítsa a törvény betartását, szabálysértéssé nyilvánítja a távoltartó határozat szabályainak szándékos megszegését. A szabálysértési eljárás a rendőrség hatáskörébe tartozik, és módot ad arra is, hogy a hatóság ne csak pénzbírsággal, hanem indokolt esetben akár elzárással is sújtsa a bántalmazót, ha az szándékosan megsérti a távoltartó határozat szabályait.

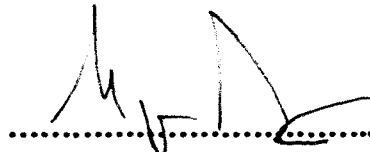
A 24. §-hoz

A Törvényjavaslat a törvény hatályba lépésének időpontjául 2009. január 1-jét határozza meg. Habár a határidő szoros, elegendőnek kell lennie. Nem ismeretlen jogintézmény bevezetéséről van szó, a távoltartás intézménye a Be. szabályaként már két éve része a jogrendszernek, ezért joggal lehet arra számítani, hogy annak a rendőrségi illetve polgári bírósági alkalmazása sem fog felvetni olyan problémákat, amelyekre a hatálybalépés időpontjáig ne lehetne a hatóságokat felkészíteni.

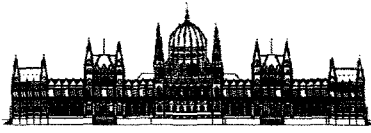
Budapest, 2008. szeptember hó 8. napján.

Dr. Sándor Klára
SZDSZ

Dr. Magyar Bálint
SZDSZ

ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

Törvényjavaslat kezdeményezése

Dr. Szili Katalin
az Országgyűlés elnöke
Helyben

Tisztelt Elnök Asszony!

Mellékelten - a Hárszabály 85. § (2) bekezdése alapján - benyújtjuk a **családon belüli erőszak miatt alkalmazható távoltartásról** szóló törvényjavaslatot.

A törvényjavaslat társadalmi-gazdasági és szakmai körülményeit bemutató indokolását mellékelten csatoljuk.

Budapest, 2008. szeptember hó 8. napján.

Dr. Sándor Klára
SZDSZ

Dr. Magyar Bálint
SZDSZ